

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.11.30.
COM(2016) 862 final

2016/0377 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

**a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv
hatályon kívül helyezéséről**

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A javasolt rendelet célja annak biztosítása, hogy valamennyi tagállam megfelelő eszközöket vezessen be a villamosenergia-válsághelyzetek megelőzésére, az azokra való felkészülésre és azok kezelésére. Még ott sem zárhatók ki a különböző körülmények (pl. szélsőséges időjárási viszonyok, rosszindulatú támadások, köztük kibertámadások, tüzelőanyaghiány) miatt előforduló villamosenergia-válsághelyzetek, ahol a piacok és a rendszerek megfelelően működnek. Ezen felül, mivel a villamosenergia-rendszerek integráltak, ahol válsághelyzet következik be, annak gyakran határon átnyúló hatása van. Bizonyos körülmények (pl. elhúzódozó hideg idő vagy hőhullám) egyidejűleg több tagállamot is érinthetnek, és még a helyben kialakuló események is gyorsan áttejedhetnek a határokon.

A tagállamok jelenleg igen eltérő módon viselkednek a válsághelyzetek megelőzése, az azokra való felkészülés és azok kezelése terén. A nemzeti szabályok és gyakorlatok jellemzően csak a nemzeti összefüggésekre összpontosítanak, figyelmen kívül hagyva, hogy mi történik a határon túl. A nemzeti jogi keretek és meglevő gyakorlatok európai szintű értékelése megmutatta, hogy:

- a) A tagállamok eltérő kockázatokat értékelnek;
- b) A tagállamok eltérő intézkedéseket tesznek a válsághelyzetek megelőzésére és kezelésére, és az ilyen intézkedéseket eltérő időpillanatokban indítják be¹;
- c) eltérők a szerepek és feladatkörök; továbbá
- d) nincs közös megegyezés arról, hogy mi minősül válsághelyzetnek.

Emellett nagyon korlátozott az információ-megosztás és az átláthatóság abban, ahogy a tagállamok felkészülnek a villamosenergia-válsághelyzetekre és kezelik azokat. Például annak felismerésekor, hogy a villamosenergia-rendszerük súlyos terhelés alá kerülhet az elkövetkező hónapokban, a tagállamok gyakran tesznek intézkedéseket az átvitelirendszer-üzemeltetőikkel (TSO-k) együttműködve anélkül, hogy rendszerszinten tájékoztatnák egymást.

Ez a helyzet egy szabályozási hézag eredménye. A jelenlegi EU jogi keretek (2005/89/EK² és 2009/72/EK³ irányelvek) csak általános célokat tűznek ki az ellátásbiztonság tekintetében, és a tagállamokra hagyják annak eldöntését, hogy ezt hogyan érik el. Így különösen: míg a szabályok megengedik, hogy a tagállamok válsághelyzetben „védintézkedéseket” tegyenek, nem határozzák meg, hogy a tagállamoknak hogyan kell felkészülniük az ilyen helyzetekre és kezelniük azokat.

A jelenlegi jogszabályok már nem tükrözik megfelelően napjaink összekapcsolt villamosenergia-piacát, miközben azon emelkedik a több tagállamot érintő válsághelyzetek valószínűsége.

Az e javaslatához kapcsolódó hatásvizsgálatban azonosított problémák az alábbiakban foglalhatók össze:

¹ Lásd: Kapacitás-mechanizmusok ágazatvizsgálata, időközi jelentés (C(2016) 2107 végleges) és a jelentéshez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2016) 119 végleges).

² Az Európai Parlamenti és a Tanács 2005/89/EK irányelve (2006. január 18.) a villamosenergia-ellátás biztonságát és az infrastrukturális beruházások védelmét célzó intézkedésekről (HL L 33., 2006.2.4., 22. o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

- 1) a válsághelyzeti tervek és intézkedések kizárólag nemzeti súlypontúak;
- 2) hiányzik az információ-megosztás és az átláthatóság; és
- 3) nincs közös megközelítés a kockázatok azonosítására és értékelésére.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

A javasolt rendelet kiegészíti a harmadik csomag rendelkezéseit⁴, amiket párhuzamosan felülvizsgálnak. A felülvizsgált harmadik csomag célja, hogy javítsa a belső villamosenergia-piac működését többek között azzal, hogy nagyobb rugalmasságot tesz lehetővé és korlátozza a termelési megfelelőségi támogatások terjedelmét többek között összehangolt európai hosszú távú erőforrásmegfelelőség-értékelések útján. Emellett célja, hogy a TSO-k közötti regionális szintű együttműködés javítása révén regionális operatív központok létrehozásával növelje a rendszerbiztonságot.

A javasolt rendelet rögzíti, hogy a tagállamoknak mit kell tenniük a válsághelyzetek megelőzése és kezelése érdekében, és hogyan kell e célból együttműködniük egymással, különösen azáltal, hogy közös módszereket biztosítanak a kockázatok felmérésére, nagyobb összehasonlíthatóságot és átláthatóságot nyújtanak az előkészítő szakasz és villamosenergia-válság során, továbbá biztosítják, hogy a villamos energia még válság esetén is eljusson oda, ahol a legnagyobb szükség van rá. Emellett a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport révén keretet biztosít az ellátásbiztonsági kérdések szisztematikusabb figyelemmel kíséréséhez. Hozzájárul a harmadik csomag felülvizsgálatához annak biztosításával, hogy még válsághelyzetekben is elsőbbséget ad a piacialapú intézkedéseknek és hogy a piacok a lehető legtovább működjenek.

A javasolt rendelet felváltja a 2005/89/EK irányelvet (ellátásbiztonsági irányelv), amely a tagállamok által elérendő célkitűzések egy igen széles keretét adta meg az ellátásbiztonság területén, de aminek csekély működési értéke volt. Ezért hatályon kívül kell helyezni az irányelvet, továbbá a jelenlegi harmadik csomag néhány, az ellátásbiztonságra vonatkozó rendelkezését, azaz a villamosenergia-irányelv 4. cikkét (amely megköveteli, hogy a tagállamok nemzeti jelentések útján kövessék nyomon az ellátásbiztonságot), és 42. cikkét (amely lehetővé teszi, hogy a tagállamok „védintézkedéseket” tegyenek a villamosenergia-ágazat hirtelen válsága esetén).⁵

A 714/2009/EK rendelet⁶ 6. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatok és iránymutatások összehangolt alapelveket tartalmaznak az üzemviteli tervezési és menetrendadási folyamatokra a valós idejű üzemviteli biztonsági nehézségek megelőzése érdekében. A rendelet tervezete kiegészíti ezeket a technikai szabályokat azzal, hogy adminisztratív és szabályozási mechanizmusokat vezet be, amik segítik a nemzeti hatóságokat, hogy egymással együttműködve előzzék meg és kezeljék a válsághelyzeteket, miközben elkerülik a szükségtelen beavatkozást a piac működésébe és a TSO-k feladataiba.

⁴ A harmadik csomag a villamos energia tekintetében a következőkből áll: az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az Európai Parlament és a Tanács 714/2009/EK rendelete (2009. július 13.) a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről, és az Európai Parlament és a Tanács 713/2009/EK rendelete (2009. július 13.) az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége létrehozásáról.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 714/2009/EK rendelete (2009. július 13.) a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 15. o.).

A javasolt rendelet különösen a *Rendszerüzemeltetés iránymutatásokra*⁷ és a *Vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzatra*⁸ épít, amik műszaki szabályokat javasolnak a TSO-k számára a rendszerbiztonság biztosításához többek között vészhelyzetben is. Ezeknek a szabályoknak lehetővé kell tenniük a TSO-k számára, hogy a legtöbb eseményt hatékonyan kezeljék, de önmagukban nem garantálják, hogy a tagállamok megfelelően felkészültek a nagyobb mértékű válsághelyzetekre és képesek azokat kezelni, különösen azokat, amelyek határokon nyúlnak át és gyakran politikailag érzékeny döntések meghozatalát igénylik (pl. a villamosenergia-ellátás megszakítását).

A javasolt rendelet összhangban van a kiberbiztonságra és a kritikus infrastruktúrákra vonatkozó hatályos jogi szabályozással. A kiberbiztonság tekintetében az (EU) 2016/1148 irányelv (a NIS Irányelv)⁹ általános szabályokat fektet le, míg a különös szabályokat – ahogy azt a felülvizsgált villamos energia irányelv előírányozza – kiemelt feladatként egy üzemi és kereskedelmi szabályzatban dolgozzák ki, amely figyelembe fogja venni az energiarendszer digitalizálásából fakadó új kockázatokat. A javasolt rendelet kiegészíti a NIS irányelvet annak biztosításával, hogy a kibereeményeket megfelelően azonosítsák kockázatként és a kezelésükre tett intézkedések megfelelően szerepeljenek a kockázatokra való felkészülési tervekben. A javasolt rendelet ugyancsak kiegészíti a 2008/114/EK tanácsi irányelvet¹⁰, amely közös eljárást vezetett be az európai kritikus infrastruktúrák (EKI) azonosítására, mint például a termelő és átviteli infrastruktúrák és létesítmények, és azoknak a terrortámadásokkal és más fizikai kockázatokkal szembeni megvédésére. A javasolt rendelet szélesebb körben közelíti meg, hogyan biztosítsák a villamosenergia-rendszer egészének rugalmasságát és hogyan kezeljék a felmerülő válsághelyzeteket.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javasolt rendelet célja az Energiaunió alapvető célkitűzéseinek végrehajtása, ahogy azt a jövőbe tekintő éghajlatváltozási politikát tartalmazó, ellenálló Energiauniót célzó keretstratégia meghatározza.

A javasolt rendelet összhangban van az Unió azon céljával, hogy erősítse az Energiaközösséget. Mivel a villamosenergia-válsághelyzetek az Unió határain túlra is nyúlhatnak és az Energiaközösségbe tartozó országokat is érinthetnek, az Uniónak szorosan együtt kell működnie az Energiaközösség tagországaival a villamosenergia-válságok megelőzése, az azokra való felkészülés és azok kezelése terén a hatékony válságkezelés biztosítása érdekében a nagyobb európai területen belül.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javasolt rendelet az EU-n belüli villamosenergia-válságok megelőzésére, az azokra való felkészülésre és azok kezelésére javasol intézkedéseket. Ezért a rendelet jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 194. cikke.

⁷ A Bizottság.../.../EU rendelete (XXX) a villamos energia átvitelirendszer-üzemeltetésre vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL [...]).

⁸ A Bizottság.../.../EU rendelete (XXX) a villamos energia vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL [...]).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1–30. o.).

¹⁰ A Tanács 2008/114/EK irányelve (2008. december 8.) az európai kritikus infrastruktúrák azonosításáról és kijelöléséről, valamint a védelmük javítása szükségességének értékeléséről (HL L 345., 2008.12.23., 75. o.).

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Az EUMSZ 194. cikke elismeri, hogy bizonyos fokú összehangolásra, átláthatóságra és együttműködésre van szükség a tagállamok ellátásbiztonsággal kapcsolatos szabályzatalkotásában az energiapiac működésének és az ellátásbiztonság biztosítása érdekében.

Az uniós szintű cselekvés szükségessége azon a bizonyítékon alapul, hogy a nemzeti megközelítések nemcsak az optimálistól elmaradó intézkedéseket eredményeznek, hanem a válság hatásait is súlyosítják. Emellett a válsághelyzetek gyakran nem korlátozódnak a nemzeti határokra, és közvetlenül vagy közvetve több tagállamot is érinthetnek. Ezért a nemzeti szintű cselekvések a felkészültség és az enyhítés terén nem határozhatók meg kizárólag nemzeti szinten, tekintettel az ellátásbiztonságnak valamely szomszédos tagállamra gyakorolt lehetséges hatásaira és/vagy a lehetséges hiányok kezelését célzó intézkedések rendelkezésre állására.

Az EU villamosenergia-piacainak fokozódó összekapcsolása megköveteli az ellátásbiztonsági intézkedések összehangolását. Ilyen összehangolás hiányában a csak nemzeti szinten tett intézkedések valószínűleg veszélyeztetik az ellátásbiztonságot más tagállamokban vagy az EU szintjén. Az olyan helyzetek, mint a 2012-es elhúzódó hideg idő, megmutatták, hogy az összehangolt cselekvés és a szolidaritás elengedhetetlen annak biztosításához, hogy a villamos energia rendelkezésre álljon ott, ahogy a leginkább szükség van rá. Az egyik országban tett cselekvés kimaradásokat okozhat a szomszédos országokban (például: az egyik ország exporttilalomra vonatkozó egyoldalú döntésének súlyosan hátrányos hatása volt egy másik ország villamosenergia- és földgáziparára). Másrészt a tagállamok közötti koordináció a megoldások szélesebb tárházát nyithatja meg.

A regionális összehangolás eredményeként előálló hatékonyabb és kevésbé költséges intézkedések lehetőségét még nem használták ki teljes mértékben,¹¹ ami hátrányos az uniós felhasználók számára.

- **Arányosság**

A javasolt rendelet célja, hogy a felkészültség megfelelő szintjét valósítsa meg egész Európában, növelje a tagállamok közötti bizalmat és együttműködést, és ilyen válság esetén csökkentse a felhasználókra gyakorolt hatást. E célkitűzés elérése érdekében tiszteletben tartandó közös szabályokat és elveket, továbbá a határon átnyúló együttműködési mechanizmusokat javasol. .

A javaslat nem irányoz elő teljes harmonizációt, azonban minden intézkedést az EU szintjén ír elő.

A tagállamok közötti regionális együttműködés szükséges a jelenlegi rendszer hiányosságainak kezelésére, ahol az önkéntes együttműködés a TSO-kra korlátozódik, továbbá lehetővé kell tenni a problémák regionális szintű megoldását.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A villamosenergia-ellátás biztonságáról szóló irányelv (a legfontosabb jogi aktus ezen a területen) értékelése kimutatta, hogy az EU szinten rögzített elvek tagállamok általi végrehajtása Uniós-zer- te eltérő nemzeti szabályok és gyakorlatok sokszínűségét eredményezte.

¹¹ A meglévő uniós makroregionális stratégiák és a Európai Területi Együttműködés javítják a tagállamok közötti regionális együttműködést, azonban az ilyen regionális együttműködés nem terjed ki a villamosenergia-válsághelyzetek megelőzésére és kezelésére.

Egy rendelet sokkal megfelelőbb jogi aktus a villamosenergia-válságok megelőzését, az azokra való felkészülést és azok kezelését célzó intézkedések következetes és áttekinthető végrehajtására.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

A Bizottság a villamosenergia-ellátás biztonságáról szóló irányelvet öt szempont szerint mért teljesítményének vizsgálata alapján értékelte: relevancia, eredményesség, hatékonyság, összhang és uniós hozzáadott érték. Az értékelés eredményei a hatásvizsgálatban levő probléma-azonosításban tükröződnek. A főbb következtetések a következőképpen összegezhetők:

- az irányelv nem volt eredményes a célkitűzései elérését tekintve, különösen abban, hogy hozzájáruljon a jobb ellátásbiztonsághoz Európában. Néhány rendelkezését a későbbi jogalkotás átvette (különösen a harmadik csomag és a TEN-E rendelet¹²); ugyanakkor még mindig vannak szabályozási hézagok, különösen a válsághelyzetek megelőzése és kezelése területén;
- az irányelv szerinti beavatkozás már nem releváns, mivel a rendelkezései már nincsenek összhangban a napjainkban az ellátásbiztonsághoz kapcsolódó kihívásokkal. A villamosenergia-rendszereket egyre növekvő mértékben kapcsolják össze, és a tisztán nemzeti megközelítések már nem tekinthetők megfelelőnek; és
- az irányelv hozzáadott értéke igen korlátozott volt, mivel általános keretet hozott létre, de lényegében a tagállamok maguk határozták meg a saját ellátásbiztonsági előírásaikat.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A villamosenergia-ellátás biztonsága területén levő kockázatra való felkészülésről tartott nyilvános konzultációban (2015. július 15-október 9.) 75 választ kaptunk *többek között* a hatóságoktól, nemzetközi szervezetektől (Nemzetközi Energiaügynökség), európai szervezetektől (Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (ACER) és Villamosenergia-piaci Átviteli Rendszerüzemeltetők Európai Hálózata (ENTSO-E)) és több releváns érdekelt féltől (társaságok és szövetségek). A cél az volt, hogy megismerjük az érdekelt felek véleményét, különösen, hogy a tagállamoknak hogyan kellene felkészülniük és együttműködniük másokkal a villamosenergia-ellátás biztonságához kapcsolódó kockázatok azonosításában és kezelésében. A konzultáció és a kapott válaszok főbb eredményeit az alábbiakban foglaljuk össze, és azok elérhetők a Bizottság honlapján is¹³. A különféle véleményeket a hatásvizsgálatban mutatjuk be.

A konzultáció megmutatta, hogy a válaszadók (vállalatok, szövetségek és kormányok) többsége azon a véleményen van, hogy a jelenlegi jogi keret (az ellátásbiztonsági irányelv) nem elegendő az integrált európai villamosenergia-piac kölcsönös függőségeinek kezelésére.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2013. április 17-i 347/2013/EU rendelete a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, valamint a 713/2009/EK, a 714/2009/EK és a 715/2009/EK rendelet módosításáról. HL L 115., (2013.4.25., 39.o.).

¹³ <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-risk-preparedness-area-security-electricity-supply>

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A javasolt rendelet és a hatásvizsgálat jelentős mennyiségű anyag alapján készült (lásd a hatásvizsgálatban levő lábjegyzeteket). A villamosenergia-ellátás biztonsága területén a kockázatokra való felkészülésre vonatkozó hatályos nemzeti szabályok és gyakorlatok ¹⁴ áttekintését is elvégezték kifejezetten a hatásvizsgálat céljából.

A szövegezési folyamat során ezen javaslat több szempontját egyeztetették a tagállamokkal és a releváns érdekelt felekkel az Európai Villamosenergia-szabályozási Fórum (2016. március 3-4.) és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport (2015. november 16-2016. május 3.) keretében.

- **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálat valamennyi javasolt intézkedést támogatta.

A Szabályozás-vizsgálati Testület 2016. november 4-án kedvező véleményt fogalmazott meg.

A hatásvizsgálat négy szakpolitikai lehetőséget mérlegelt:

- 0+ javuló bevezetés/végrehajtás (nem-szabályozási megközelítés);
- 1. a tagállamok által végrehajtandó minimum szabályok;
- 2. a tagállamok által végrehajtandó minimum szabályok, továbbá regionális együttműködés; és
- 3. teljes körű harmonizáció és döntéshozatal regionális szinten

A 0+ lehetőséget elvetették, mert a jobb bevezetés és végrehajtás hasztalan lenne, hiszen a jelenlegi jogszabályi keret csak általános elveket rögzít, és nagyon széles mérlegelési jogkört biztosít a tagállamoknak a végrehajtásukra.

Az 1. lehetőség a tagállamok közötti nagyobb összehasonlíthatóságot és átláthatóságot céloz a kockázatokra való felkészültség területén, de nem terjed ki a határon átnyúló együttműködés javításának szükségességére.

A 2. lehetőség az 1. lehetőség számos hiányosságát kezeli, és egy sokkal hatékonyabb megoldáscsomagot kínál. Különösen a regionálisan egyeztetett tervek biztosítják, hogy a kockázatokat regionális szinten azonosítsák és hogy összehangolt intézkedéseket tegyenek a válsághelyzetek megelőzése és kezelése érdekében.

A 3. lehetőség egy magas szinten beavatkozó megközelítést képvisel, amely a lehetséges kockázatok kezelését oly módon képzei el, hogy teljes mértékben harmonizálják az elveket és konkrét megoldásokat írnak elő.

A javasolt lehetőség a 2. lehetőség.

A 2. lehetőség vizsgálata során a következő hatásokat vették figyelembe:

1. Gazdasági hatások

Az elemzés kimutatta, hogy a 2. lehetőség a válsághelyzetekre való jobb felkészültséghez vezet alacsonyabb költségek mellett a jobb regionális koordináció révén. A szimulációk eredményei¹⁵ azt mutatták, hogy a szélsőséges időjárási helyzetekben a jól integrált piacok és a regionális koordináció elengedhetetlen ahhoz, hogy kezelni lehessen a rendszer kivételes

¹⁴

<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/DG%20ENER%20Risk%20preparedness%20final%20report%20May2016.pdf>

¹⁵ Artelys (2016): S16. tanulmány: Bevétellel kapcsolatos kockázatok elemzése villamosenergia-termelőknél. Artelys (2016): S4. tanulmány: Termelés- és rendszer-megfelelőségi elemzés.

terhelési (nagy keresleti) időszakait és minimalizálni a villamosenergia-ellátás megszakadásának előfordulását.

A legfontosabb, hogy a nemzeti szintű megközelítés figyelmen kívül hagyja a szomszédos országok hozzájárulását válsághelyzetben, míg a regionális megközelítés az erőművek jobb kihasználását és a terhelésvesztés nagyobb valószínűségű elkerülését eredményezi. Ezt a „várhatóan nem szolgáltatott villamos energia” (EENS) ellátásbiztonsági mutatószámmal mérik, ami a felhasználóknak áramszünet miatt le nem szállított villamos energia az éves kereslet százalékában kifejezve. Ahol a tagállamok között van együttműködés, a nem szolgáltatott villamos energia százalékos mértéke jelentősen csökken (az EENS az együttműködés nélküli forgatókönyvben szereplő 0,36% értékről 0,02%-ra csökken ott, ahol van regionális együttműködés).

A fokozott összehangolás csökkenti az átfogó rendszerköltséget, és ennek pozitív hatása lehet a felhasználói árakra. Ezzel szemben a válsághelyzetek megelőzését és kezelését célzó koordináció hiánya jelentős haszonáldozat-költséget eredményez. Egy nemrég készült tanulmány rámutatott, hogy az európai villamosenergia-piac integrációja jelentős haszonnal járhat (12,5–40 milliárd EUR a 2030-ig terjedő időszakban). Ez az összeg azonban 3–7,5 milliárd EUR-val csökken, ha a tagállamok „egyedül mennek tovább” a villamosenergia-ellátás biztonságával kapcsolatos célkitűzések megvalósítása felé¹⁶.

2. Kik és hogyan érintettek?

A 2. lehetőségnek pozitív hatása van a társadalom egészére és különösen a villamosenergia-felhasználókra, mivel segít megelőzni a válsághelyzeteket és a szükségtelen és aránytalan lekapcsolásokat. A válság megelőzése és kezelése sokkal hatékonyabbá válik, ha előírják a tagállamoknak, hogy hatékonyan működjenek együtt, és eszközöket vezetnek be az ellátásbiztonság figyelemmel kísérésére a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporton keresztül.

Az intézkedéseknek kedvező hatása lesz az üzleti közösségre is, mivel sokkal átláthatóbb és összehasonlíthatóbb lesz, hogy a tagállamok miként készülnek fel a válsághelyzetek kezelésére és hogyan tervezik azokat kezelni. Ez növeli a jogbiztonságot a befektetők, a villamosenergia-termelők és a villamosenergia-tőzsdék számára, egyúttal a rövid tartami válsághelyzeteket kezelő TSO-k számára is.

Az érdekelt felek közül az illetékes hatóságok (pl. minisztériumok, nemzeti szabályozó hatóságok) a leginkább érintettek, mivel ezek a szereplők felelősek a kockázatokra való felkészülési tervek elkészítéséért (lásd lejjebb a hatóságokra gyakorolt hatások értékelését).

• Célravezető szabályozás és egyszerűsítés

A javaslat növelheti az adminisztratív terheket, de csak korlátozott mértékben. A nemzeti hatóságoknak egyrészt előre és nemzeti szinten kell megállapodniuk a kockázatokra való felkészülési terveik regionális részéről. Azonban a szakmai tapasztalat azt mutatja, hogy a kockázatfelmérés és a felkészültség regionálisabb megközelítése műszakilag és jogilag is megvalósítható, és jelentős előnyökkel szolgál a felhasználók és az egész gazdaság számára. Mivel a tervek regionális részeit a gyakorlatban a TSO-k közötti regionális koordinációs központ készítené, a tagállamok közigazgatását érintő többlet teher korlátozott lenne és azt egyértelműen ellensúlyoznák az ilyen együttműködés gyakorlati előnyei¹⁷.

¹⁶ Az integrált európai energiapiac előnyei (2013), BOOZ&CO.

¹⁷ Az Északi TSO-k, szabályozók és energiahatóságok az Északi Vészhelyzeti és Válságkezelési Fórum (NordBER) keretében működnek együtt. Ez a következőket foglalja magában: információcsere, közös

A nagyobb mértékű regionális együttműködés lehetővé teszi a tagállamok számára azt, hogy szinergiákat alakítsanak ki, tanuljanak egymástól és közösen dolgozzanak ki legjobb gyakorlatokat. Idővel ennek az adminisztratív hatások csökkenéséhez kell vezetnie.

Az olyan európai szereplők, mint a Bizottság és az ENTSO-E, iránymutatást adnak és lehetővé teszik a kockázatokra való felkészülés és azok kezelésének folyamatát. Ez segít csökkenteni a tagállamokra gyakorolt hatást is.

Nem jön létre új szervezet, és a meglévő kötelezettségeket áramvonalasítják. Például a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport egy meglévő felépítmény szervezet, amely jelenleg is rendszeresen ülésezik; a cél az, hogy konkrét feladatok hozzárendelésével hatékonyabbá váljon. Ezen kívül csökkenni fognak a nemzeti beszámolási kötelezettségek (pl. a villamosenergia-irányelv 4. cikkében írt kötelezettség eltörlésével), és uniós szintű beszámolás veszi át a helyét a meglévő beszámolók és beszámolási rendszer keretében (pl. az ACER éves beszámolója nyomon követi a belső villamosenergia- és földgázpiacokat).

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Az e javaslattal kapcsolatos egyetlen költségvetési hatás az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (ACER) forrásait érinti. Ezt a hatást az ACER létrehozásáról szóló rendelet átdolgozására irányuló bizottsági javaslatot kísérő pénzügyi kimutatás ismerteti.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A Bizottság figyelemmel kíséri a tervezett rendeletben szereplő intézkedések tagállamok általi végrehajtását. Szükség esetén segítséget nyújt nekik a saját nemzeti jogukban indokolt változtatások elvégzéséhez és munkaértekezleteket tart valamennyi tagállam bevonásával (pl. a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporton keresztül) vagy kétoldalú találkozókra a kockázatokra való felkészülési tervek megszövegezéséhez. Szükség esetén a Bizottság alkalmazni fogja az EUMSZ 258. cikke szerinti eljárást, ha valamely tagállam nem tesz eleget az uniós jog végrehajtására vonatkozó kötelezettségeinek.

A Bizottság emellett folyamatosan nyomon követi az ellátásbiztonságot az EU-ban a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal folytatott együttműködésben.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A javasolt rendelet a következő elemeket tartalmazza:

1. Közös válságmegelőzési szabályok és eszközök a határon átnyúló együttműködés biztosítására:
 - A tagállamok kötelesek kijelölni az illetékes hatóságot, amely felelős a rendeletben meghatározott feladatok ellátásáért, különösen a kockázatokra való felkészülési terv megszövegezéséért;
 - A tagállamok az érdekelt felekkel folytatott egyeztetést követően kötelesek kockázatokra való felkészülési terveket kidolgozni annak érdekében, hogy biztosítsák a legnagyobb felkészültséget a villamosenergia-válsághelyzetekben,

munkacsoportok és vészhelyzeti tervezés a teljes északi villamosenergia-szektorra a nemzeti vészhelyzeti munka és a TSO-k együttműködésének kiegészítésére (www.nordber.org).

továbbá azok bekövetkezése esetén az ilyen helyzetek hatékony kezelését. A terveket az ENTSO-E és a tagállamok által azonosított villamosenergiaválság-forgatókönyvek alapján kell kidolgozni, és tartalmazniuk kell a forgatókönyvek megelőzése és enyhítése érdekében tervezett vagy megtett intézkedéseket;

- A terv elfogadása előtt az illetékes hatóság a tervezetet köteles egyeztetésre benyújtani a régió illetékes hatóságainak és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak. A konzultációt követően a végleges tervet be kell nyújtani a Bizottságnak, közzé kell tenni és háromévente frissíteni kell, kivéve, ha a körülmények gyakoribb frissítést indokolnak;
- A terveknek két részből kell állnia: a nemzeti intézkedéseket és az egyes régiókban a tagállamok által elfogadott összehangolt intézkedéseket kell rögzítenie. Figyelembe kell venniük az egyes tagállamok egyedi jellemzőit és egyértelműen meg kell határozniuk az illetékes hatóságok szerepét és feladatkörét.
- A tervekben szereplő összes intézkedést egyértelműen meg kell fogalmazni, és azoknak átláthatónak, arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és igazolhatónak kell lennie. Nem veszélyeztethetik a többi tagállam vagy az Unió mint egész villamosenergia-ellátásának biztonságát; és
- A terveknek tartalmazniuk kell intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy megfelelően megelőzik és kezelik az egyidejű válságokat. A terveket regionális összefüggésben kell elfogadni, és azoknak legalább a következőket kell tartalmazniuk:
 - a) válságkezelő vagy válságkezelő csoport kijelölése;
 - b) megoszlási, tájékoztatási és együttműködési mechanizmusok a régión belül;
 - c) a válság hatását enyhítő intézkedések, beleértve az egyidejű válságokat (pl. regionális terhelés-csökkentési tervek vagy más kölcsönös segítségnyújtási megállapodások);
 - d) a segítségnyújtási megállapodásokhoz kapcsolódó bármilyen költség-kompenzációs rendszer; és
 - e) a tervek éves tesztelésének elvégzésére vonatkozó eljárások.

2. Villamosenergia-válsághelyzetek kezelése:

- A rendelet előírja, hogy a tagállamok késedelem nélkül tájékoztassák a szomszédos tagállamokat és a Bizottságot villamosenergia-válsághelyzet kialakulása esetén. A tagállamok kötelesek tájékoztatást adni a válság okáról, az enyhítésére megtett és tervezett intézkedésekről, és hogy szükség lehet-e más tagállamok segítségére;
- A tagállamok kötelesek tájékoztatni a Bizottságot és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot, ha arra vonatkozó konkrét, megalapozott és megbízható információjuk van, hogy olyan esemény következhet be, ami valószínűleg jelentős romlást okoz a villamosenergia-ellátásban;
- A tagállamok a szolidaritás jegyében kötelesek együttműködni a villamosenergia-válsághelyzetekre való felkészülés és azok kezelése terén annak biztosítására, hogy a villamos energia – ellenérték fejében – elérhető legyen ott, ahol a leginkább szükség van rá; és
- Villamosenergia-válság esetén a tagállamok kötelesek a belső villamosenergia-piaci szabályoknak mindenben megfelelően eljárni. Nem piaci alapú intézkedéseket csak

végző esetben lehet alkalmazni, és azoknak szükségesnek, arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és átmenetinek kell lenniük.

3. Ellátásbiztonsági mutatószámok és kockázatértékelések:

- A javaslat előírja, hogy az ENTSO-E módszertant dolgozzon ki a villamosenergiaválság-forgatókönyvek azonosítására regionális szinten, figyelembe véve legalább a következő kockázatokat:
 - a) ritka és szélsőséges természeti veszélyek;
 - b) az N-1 biztonsági jellemzőn túlmutató véletlen veszélyek¹⁸;
 - c) következményi veszélyek, pl. tüzelőanyaghiány; és
 - d) rosszindulatú támadások;
- A kockázatokra való felkészülési terv elkészítéséhez az ENTSO-E és a tagállamok kötelesek ezt a módszertant alkalmazni a különböző válságforgatókönyvek azonosítására; és
- Az ENTSO-E-nek módszertant kell kidolgoznia a rövid távú megfelelés értékelésére, azaz a szezonális megfelelésre, továbbá a következő hetitől a napon belüli időtávig terjedő termelési megfelelési előrejelzésekre. Az ACER általi jóváhagyását követően a tagállamok és az ENTSO-E kötelesek ezt a saját rövid távú értékeléseikhez használni. A javasolt rövid távú megfelelés-értékelés kiegészíti a felülvizsgált villamosenergia-rendelet által javasolt hosszú távú erőforrás-megfelelési értékelést, ami biztosítja az összehangolt európai megfelelés-értékelést a kapacitás-mechanismusokra vonatkozó igény értékeléséhez.

4. Értékelés és figyelemmel kísérés:

- A villamosenergia-válságot követő átláthatóság biztosítása érdekében az érintett tagállamok kötelesek elvégezni a válság és annak hatásainak utólagos értékelését;
- A javaslat magában foglalja az EU ellátásbiztonságának szisztematikusabb figyelemmel kísérését a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport révén.

¹⁸

Az „Útmutató a villamosenergia-rendszerüzemeltetéshez” szerint az „(N-1) jellemző” azt a szabályt jelenti, amely szerint egy TSO szabályozási területén a vészhelyzet bekövetkezése után működésben maradó eszközök képesek ellátni az új működési helyzetet az üzembiztonsági határértékek átlépése nélkül.

javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

Tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikkére, tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

A jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

Tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹⁹,

Tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére²⁰,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Unió villamosenergia-ágazata jelentős átalakuláson megy keresztül, ami több szereplőt magában foglaló decentralizáltabb piacokban, jobban összekapcsolt rendszerekben és a megújuló energiák nagyobb részarányában mutatkozik meg. Ennek tükrében az xxx irányelv/ xxx rendelet *[hivatkozás a javasolt villamosenergia-irányelvre és villamosenergia-rendeletre]* célja, hogy frissítse az Unió belső villamosenergia-piacát szabályozó jogi keretet annak biztosítására, hogy a piacok és a hálózatok a vállalkozások és a felhasználók érdekében optimálisan működjenek.
- (2) A jól működő piacok és rendszerek adják az ellátásbiztonság legjobb garanciáját. Azonban a villamosenergia-válság kockázata (pl. szélsőséges időjárási viszonyok, rosszindulatú támadások vagy tüzelőanyaghiány miatt) még ott sem zárható ki teljesen, ahol a piacok és a rendszerek jól működnek. A válsághelyzet következményei gyakran átnyúlnak a nemzeti határokon. Még a helyileg kialakuló események hatásai is áterjedhetnek a határokon. A szélsőséges esetek (pl. elhúzódó hideg idő, hóhullám vagy kibertámadás) egyszerre teljes régiókat érinthetnek.
- (3) Az összekapcsolt villamosenergia-piacok és rendszerek összefüggéseiben a válságmegelőzés és -kezelés nem tekinthető tisztán nemzeti felelősségi körnek. Szükség van a szabályok és összehangolt eljárások közös keretére annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok és más szereplők hatékonyan együttműködjenek a határokon keresztül az átláthatóság és a szolidaritás szellemében.
- (4) A 2005/89/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²¹ meghatározza a tagállam által a villamosenergia-ellátás biztonságának biztosítása érdekében általában megteendő

¹⁹ HL C , , . o.

²⁰ HL C , , . o.

intézkedéseket. Az irányelv rendelkezésein a későbbi jogszabályok nagyrészt túlléptek, különösen abban a tekintetben, hogyan kell a piacokat szervezni annak érdekében, hogy elegendő kapacitás álljon rendelkezésre, az átvitelrendszer-üzemeltetőknek hogyan kell együttműködniük a rendszer stabilitásának biztosítása érdekében²², továbbá azon igény tekintetében, hogy biztosítsák a megfelelő infrastruktúra rendelkezésre állását²³. E rendelet a villamosenergia-ágazati válságmegelőzés és -kezelés konkrét kérdéseit szabályozza.

- (5) A rendszerüzemeltetési iránymutatások²⁴ és a vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzat²⁵ alkotja az arra vonatkozó részletes szabályrendszert, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetőknek és más releváns szereplőknek hogyan kell eljárniuk és együttműködniük a rendszerbiztonság biztosítása érdekében. Ezeknek a technikai szabályoknak kell biztosítania, hogy operatív szinten hatékonyan kezeljék a legtöbb villamosenergia-ipari eseményt. E rendelet az olyan villamosenergia-válsághelyzetekre összpontosít, amelyek nagyobb kiterjedésűek és hatásúak lehetnek. Meghatározza, hogy a tagállamoknak mit kell tenniük az ilyen helyzetek megelőzésére és milyen intézkedéseket tehetnek, amennyiben a rendszerüzemeltetési szabályok már nem elegendők. A rendszerüzemeltetési szabályokat azonban még válsághelyzetben is teljes mértékben be kell tartani.
- (6) E rendelet adja meg a közös keretét azon szabályoknak, amelyek a villamosenergia-válsághelyzetek megelőzésére, az azokra való felkészülésre és azok kezelésére, továbbá az előkészítő szakaszban és a villamosenergia-válság alatt nagyobb átláthatóság biztosítására, valamint annak biztosítására vonatkoznak, hogy a villamos energiát még válság idején is eljuttassák oda, ahol a leginkább szükség van rá. Megköveteli, hogy a tagállamok regionális szinten működjenek együtt a szolidaritás szellemében. Emellett keretet ad az ellátásbiztonság hatékony figyelemmel kíséréséhez Európában a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport révén. Ennek várhatóan az lesz az eredménye, hogy jobb lesz a kockázatra való felkészülés alacsonyabb költségek mellett. Emellett a tagállamok közötti bizalom javítása, valamint válsághelyzetben a helytelen állami beavatkozások kizárása, különösen a határkeresztező áramlások indokolatlan megszorításának elkerülése révén várhatóan erősödni fog a belső energiapiac.
- (7) A hálózati és információs rendszerek biztonságára vonatkozó irányelv (NIS irányelv)²⁶ általános szabályokat fektet le, míg a kiberbiztonságra vonatkozó különös szabályokat a [javasolt villamosenergia-rendelet]-ben előirányzott üzemi és kereskedelmi szabályzatban dolgozzák ki. E rendelet kiegészíti a NIS irányelvet annak biztosításával, hogy a kibereeményeket megfelelően azonosítsák kockázatként és a

²¹ Az Európai Parlamenti és a Tanács 2005/89/EK irányelve (2006. január 18.) a villamosenergia-ellátás biztonságát és az infrastrukturális beruházások védelmét célzó intézkedésekről (HL L 33., 2006.2.4., 22. o.).

²² Hivatkozás a felülvizsgált harmadik csomagra.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács 347/2013/EU rendelete (2013. április 17.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról (HL L 115., 2013.4.24., 39. o.).

²⁴ A Bizottság.../.../EU rendelete (XXX) a villamos energia átvitelrendszer-üzemeltetésre vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL [...]).

²⁵ A Bizottság.../.../EU rendelete (XXX) a villamos energia vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL [...]).

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1–30. o.).

kezelésükre tett intézkedések megfelelően szerepeljenek a kockázatokra való felkészülési tervekben.

- (8) A 2008/114/EK tanácsi irányelv ²⁷ meghatároz egy folyamatot a kijelölt európai kritikus infrastruktúrák, köztük bizonyos villamosenergia-infrastruktúrák, biztonságának javítása céljából az Unióban. E rendelet a 2008/114/EK irányelvvel együtt hozzájárul egy, az uniós energiabiztonsággal kapcsolatos átfogó megközelítés kialakításához.
- (9) Az Európai Parlament és a Tanács 1313/2013/EU határozata ²⁸ az uniós polgári védelmi mechanizmusról azt a követelményt határozza meg a tagállamok számára, hogy háromévente kockázat-értékeléseket dolgozzanak ki nemzeti szinten vagy a nemzeti szint alatti megfelelő szinten, és hogy katasztrófa-kezelési terveket dolgozzanak ki és finomítsanak. Az e rendeletben szereplő konkrét kockázat-megelőzési, felkészülési és tervezési intézkedéseknek összhangban kell lenniük az 1313/2013/EU határozat alapján megkövetelt szélesebb körű, több veszélyre kiterjedő nemzeti kockázat-értékelésekkel.
- (10) A villamosenergia-válságok megelőzése, azokkal kapcsolatos információcsere és azok utólagos értékelése céljából a tagállamoknak egy illetékes hatóságot kell kijelölniük kapcsolattartóként. Ez lehet egy meglévő vagy egy új szervezet.
- (11) A válságmegelőzés és -kezelés egységes megközelítése megköveteli mindenekelőtt azt, hogy a tagállamok ugyanazon módszereket és meghatározásokat alkalmazzák a villamosenergia-ellátás biztonságát érintő kockázatok azonosítására, és olyan helyzetben legyenek, hogy hatékonyan összehasonlíthassák, ők maguk és a szomszédaik mennyire jól tudnak teljesíteni ezen a területen. A rendelet két mutatószámot azonosít a villamosenergia-ellátás biztonságának figyelemmel kísérésére az Unióban: „várhatóan nem szolgáltatott villamos energia” (EENS) GWh/év-ben kifejezve, és „várt terhelésvesztés” (LOLE), óra/év-ben kifejezve. Ezek a mutatószámok részét képezik az európai erőforrások Villamosenergia-piaci Átviteli Rendszerüzemeltetők Európai Hálózata (ENTSO-E) által végzett megfelelőségi értékelésének [a javasolt villamosenergia-rendelet 19. cikke]. A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport ezen mutatószámok alapján elvégzi az ellátásbiztonság rendszeres figyelemmel kísérését. Az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (Ügynökség) is ezeket a mutatószámokat kell használnia, amikor a [javasolt ACER rendelet 16. cikke] szerinti éves villamosenergia-piaci monitoring jelentéseiben beszámol a tagállamok teljesítményéről az ellátásbiztonság területén.
- (12) A kockázati forgatókönyvek azonosítására vonatkozó közös megközelítésre van szükség a kockázatértékelések következetességének biztosításához, ami bizalmat teremt a válsághelyzetben levő tagállamok között. Ezért az ENTSO-E-nek közös kockázat-azonosítási módszertant kell kidolgoznia az Ügynökséggel együttműködve, ahol a módszertant az ENTSO-E javasolja, az Ügynökség pedig jóváhagyja.
- (13) Ezen közös módszertan alapján az ENTSO-E köteles rendszeresen regionális válságforgatókönyveket kidolgozni és naprakészen tartani, továbbá azonosítani a legrelevánsabb kockázatokat minden egyes régióban, mint például: szélsőséges időjárási körülmények, természeti katasztrófa, tüzelőanyaghiány vagy rosszindulatú

²⁷ A Tanács 2008. december 8-i 2008/114/EK irányelve az európai kritikus infrastruktúrák azonosításáról és kijelöléséről, valamint védelmük javítása szükségességének értékeléséről (HL L 345., 2008.12.23., 75. o.).

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1313/2013/EU határozata (2013. december 17.) az uniós polgári védelmi mechanizmusról (HL L 347., 2013.12.20., 24. o.).

támadások. A földgáz mint tüzelőanyag hiányának vizsgálatakor a földgázellátás megszakadásának kockázatát a Gázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata által a *földgáz ellátásbiztonsági rendelet* [javasolt földgáz ellátásbiztonsági rendelet] 6.6. cikke szerint készített földgázellátási és infrastruktúra-megszakadási forgatókönyvekre tekintettel kell értékelni. A tagállamok kötelesek erre alapuló nemzeti válságforgatókönyveket kidolgozni és alapesetben háromévente frissíteni. A forgatókönyveknek kell a kockázatokra való felkészülési tervek alapját képezniük. A kockázatok nemzeti szintű azonosítása során a tagállamoknak le kell írniuk azokat a lehetséges kockázatokat, amiket az ellátásbiztonság szempontjából releváns infrastruktúrák tulajdonával kapcsolatban látnak, továbbá az ilyen kockázatok kezelését célzó intézkedéseket (ha vannak ilyenek) (mint például: általános vagy ágazatspecifikus beruházás-előszűrési jogszabályok, különleges jogok bizonyos részvényeseknek, stb.), annak feltüntetésével, hogy véleményük szerint miért indokoltak az ilyen intézkedések.

- (14) A kockázatértékelési forgatókönyvek azonosítása és a megelőző és enyhítő intézkedések kidolgozása regionális megközelítésének jelentős előnyöket kell hoznia a intézkedések hatékonyságát és az optimális erőforrás-kihasználást illetően. Emellett egyidejű villamosenergia-válság esetén az összehangolt és előre egyeztetett megközelítés biztosítja a következetes választ és csökkenti az olyan negatív túlcsoportuló hatások kockázatát, amiket a szomszédos tagországok tisztán nemzeti intézkedései idézhetnek elő. Ezért e rendelet előírja, hogy a tagállamok kötelesek regionális szinten együttműködni.
- (15) Ahogy a [javasolt villamosenergia-rendelet] megköveteli, a regionális operatív központoknak rendszeresen értékelniük kell a releváns kockázatokat, mivel ők a felelősek az ilyen helyzetek operatív kezeléséért. Annak biztosítása érdekében, hogy a feladataikat hatékonyan és az érintett nemzeti hatóságokkal szoros együttműködésben tudják végezni a nagyobb kiterjedésű események megelőzése és enyhítése érdekében, az e rendelet által megkövetelt regionális együttműködésnek a műszaki szinten alkalmazott regionális együttműködési struktúrákon kell alapulnia, azaz az ugyanazon regionális operatív központ által érintett tagállamok csoportjain.
- (16) A [javasolt villamosenergia-rendelet] előírja közös módszertan alkalmazását a közép- és hosszú távú európai erőforrás megfelelés-értékelésre (a 10 évtől 1 évig előre tekintő időtartamra) annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok a feltehetően szükséges beruházási igényekkel kapcsolatos döntéseiket átláthatóan és közösen elfogadott alapon hozzák meg. Ennek az értékelésnek más a célja, mint a rövid távú megfelelés-értékeléseknek, amiket a megfelelésséggel kapcsolatos lehetséges problémák feltárására a rövid időkereteken belül, azaz a szezonális (hat hónapra előre tekintő) és heti előzetes/napon belüli megfelelés-értékelésekben alkalmaznak. Ami a rövid távú értékeléseket illeti, szükség van a megfelelésséggel kapcsolatos lehetséges problémák feltárásának közös megközelítésére. Az ENTSO-E-nek kell kiadnia a téli és nyári kitekintéseket, hogy felhívják a tagállamok és az átvitelrendszer-üzemeltetők figyelmét az ellátásbiztonsággal kapcsolatos kockázatokra, amelyek a következő hat hónap során felmerülhetnek. A kitekintések fejlesztéséhez azoknak az ENTSO-E által előterjesztett és az Ügynökség által jóváhagyott között valószínűségi módszertanon kell alapulnia. A kockázat-értékelés regionális megközelítésének megerősítése érdekében az ENTSO-E-nek a szezonális kitekintésekkel kapcsolatos feladatokat tudnia kell delegálni a regionális operatív központokra.
- (17) Az átvitelrendszer-üzemeltetők és a regionális operatív központok kötelesek alkalmazni a szezonális kitekintések elkészítéséhez használt módszertant a bármely

más típusú rövid távú kockázatfelmérés elvégzésre során, különösen a villamos energia átvitelrendszer-üzemeltetésre vonatkozó iránymutatást létrehozó bizottság rendeletben előírt heti előzetestől napon belüli időtartamig terjedő termelési megfelelőségi előrejelzéseket.

- (18) A válságmegelőzés és -kezelés közös megközelítésének biztosítása érdekében minden tagállam illetékes hatósága köteles kockázatokra való felkészülési tervet kidolgozni az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően. A terveknek hatékony, arányos és megkülönböztetésmentes intézkedéseket kell leírniuk, amelyek minden azonosított válságforgatókönyvre vonatkoznak. A terveknek biztosítaniuk kell az átláthatóságot, különösen a tekintetben, hogy milyen feltételek tehetők nem piaci intézkedések a válsághelyzetek enyhítésére. Minden tervezett nem piaci intézkedésnek összhangban kell lennie az e rendeletben meghatározott szabályokkal.
- (19) A terveknek két részből kell állniuk: a nemzeti intézkedéseket és a régióban a tagállamok által elfogadott regionális intézkedéseket kell rögzíteniük. A regionális intézkedések különösen egyidejű válság esetén szükségesek, amikor az összehangolt és előre egyeztetett megközelítés biztosítja a következetes választ és csökkenti a negatív túlcorduló hatások kockázatát. A terveknek figyelembe kell venniük a tagállam egyedi jellegzetességeit, és egyértelműen meg kell határozniuk az illetékes hatóságok szerepét és feladatkörét. A nemzeti intézkedéseknek teljes mértékben figyelembe kell venniük az elfogadott regionális intézkedéseket, és ki kell használniuk a regionális együttműködés által biztosított lehetőségeket. A terveknek műszaki vagy operatív jellegűnek kell lennie, és a szerepük az, hogy segítsék megelőzni a villamosenergia-válságok kialakulását vagy eszkalálódását, és enyhítsék azok hatását.
- (20) A terveket rendszeresen naprakésszé kell tenni. Annak biztosítására, hogy a tervek mindig naprakészek és hatályosak legyenek, az egyes régiók illetékes hatóságainak a regionális operatív központokkal együttműködve éves szimulációt kell szervezniük a tervek megfelelőségének tesztelésére.
- (21) A sablonoknak lehetővé kell tennie a tervek elkészítését és az érintett régióban levő többi tagállammal, valamint a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal való egyeztetést. A régió belül és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporton keresztül folytatott egyeztetésnek biztosítania kell, hogy az egyik tagállam vagy régió által tett intézkedések nem tegyék ki kockázatnak más tagállamok vagy régiók ellátásbiztonságát.
- (22) Válsághelyzetben az információcsere elengedhetetlen az összehangolt cselekvés és a célzott segítségnyújtás biztosításához. Ezért e rendelet kötelezi a tagállamokat, hogy késedelem nélkül tájékoztassák a szomszédos tagállamokat és a Bizottságot, amikor villamosenergia-válsággal szembesülnek. A tagállamok kötelesek tájékoztatást adni a válság okairól, az enyhítésére megtett és tervezett intézkedésekről, és hogy szükség lehet-e más tagállamok segítségére. Ahol az ilyen segítségnyújtás túlmutat a villamos energia ellátásbiztonságon, az uniós polgári védelmi mechanizmus marad az alkalmazandó jogszabályi keret.
- (23) Fontos előmozdítani a tagállamok közötti kommunikációt és tájékozottságot, amikor konkrét, megalapozott és megbízható információjuk van arról, hogy olyan esemény következhet be, ami valószínűleg jelentős romlást okoz a villamosenergia-ellátásban; Ilyen körülmények között a tagállamok kötelesek késedelem nélkül tájékoztatni a Bizottságot és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot, megadva különösen a romlás okaira vonatkozó információt, a villamosenergia-válság megelőzése érdekében tervezett intézkedéseket és a más tagállamokból igényelt lehetséges segítséget.

- (24) Villamosenergia-válság esetén a tagállamok a szolidaritás jegyében kötelesek segítséget nyújtani egymásnak, és biztosítani, hogy a villamos energia eljusson oda, ahol a leginkább szükség van rá. Az ilyen együttműködésnek a kockázatokra való felkészülési tervben meghatározott előzetesen elfogadott intézkedéseken kell alapulnia. Az együttműködésről való megállapodás során a tagállamoknak figyelembe kell venniük a társadalmi és gazdasági tényezőket, beleértve a polgárok biztonságát, továbbá az arányosságot. Bátorítani kell őket, hogy megosszák a legjobb gyakorlatot és hogy a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot egyeztetési fórumként használják az elérhető együttműködési lehetőségek és szolidaritási megállapodások azonosítására, beleértve a kompenzációs mechanizmusokat. A Bizottság elősegítheti regionálisan összehangolt intézkedések előkészítését az érintett régióban.
- (25) E rendeletnek lehetővé kell tennie, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások és a felhasználók a villamosenergia-válsághelyzetek leküzdése során, amíg csak lehetséges, a *[javasolt villamosenergia-irányelvben és villamosenergia-rendeletben]* meghatározott piaci mechanizmusokra támaszkodjanak. A belső piacra és a rendszerüzemeltetésre vonatkozó szabályokat még válsághelyzetben is teljes mértékben be kell tartani. Ez azt jelenti, hogy nem piaci intézkedéseket (például: kereslet kényszerített lekapcsolása vagy többlet ellátás biztosítása a normál piaci működésen kívül) csak végső megoldásként lehet alkalmazni, amikor a piac által kínált összes többi lehetőséget már kimerítették. Ezért a kereslet kényszerített lekapcsolása csak az követően vehető be, hogy a kereslet önkéntes lekapcsolását célzó összes lehetőséget már kimerítették. Ezen túlmenően a nem piaci intézkedéseknek szükségesnek, arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és átmenetinek kell lenniük.
- (26) A villamosenergia-válságot követő átláthatóság biztosítása érdekében az érintett tagállamok kötelesek elvégezni a válság és annak hatásainak utólagos értékelését, és e körben megfelelően együttműködni a saját nemzeti szabályozó hatóságukkal. Az ilyen értékelésnek figyelembe kell vennie többek között a megtett intézkedések hatékonyságát és arányosságát, valamint a gazdasági költségüket. Emellett ki kell terjednie a határon átnyúló olyan szempontokra, mint az intézkedések által más tagállamokra gyakorolt hatás és az utóbbiaktól kapott segítség mértéke.
- (27) Az átláthatósági kötelezettségeknek biztosítaniuk kell, hogy a válsághelyzet megelőzése vagy kezelése érdekében tett minden intézkedés tiszteletben tartsa a belső piac szabályait és összhangban legyen az Energiaunió alapján képező együttműködés és szolidaritás elveinek.
- (28) 2012-ben létrejött a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport a tagállamok közötti információcsere fórumaként és az együttműködésük előmozdítására, különösen az ellátásbiztonság területén²⁹. A szerepét e rendelet útján megerősítik. Konkrét feladatokat kell ellátnia különösen a kockázatokra való felkészülési tervek előkészítésével összefüggésben, és kiemelkedő szerepe lesz a villamosenergia-ellátás biztonsága terén nyújtott tagállami teljesítmények figyelemmel kísérésében és ezen az alapon a legjobb gyakorlatok kidolgozásában.
- (29) Egy villamosenergia-válság az Energiauniót alkotó országokat magában foglaló uniós határokon túl is terjedhet. A tagállamok és a tagországok közötti határokon a válsághelyzet hatékony kezelése érdekében az Uniónak szorosan együtt kell működnie az Energiaközösség tagországaival a villamosenergia-válság megelőzése, az arra való felkészülés és annak kezelése terén.

²⁹ A Bizottság határozata (2012. november 15.) a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport felállításáról (2012/C 353/02), HL C 353., 2012.11.17., 2. o.

- (30) Annak érdekében, hogy az Unió gyorsan tudjon reagálni a változó körülményekre a villamosenergia-ágazati kockázati felkészülés tekintetében, a Bizottságot kell felhatalmazni arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a kockázati felkészülési tervsablonok módosítása tekintetében. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, egyébek mellett szakértői szinten is. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elkészítésekor és szövegezésekor a Bizottságnak gondoskodnia kell a vonatkozó dokumentumoknak az Európai Parlament és a Tanács részére történő egyidejű, időben történő és megfelelő továbbításáról.
- (31) A tagállamok önállóan nem képesek kielégítően megvalósítani e rendelet célját, nevezetesen a leghatékonyabb és leghatásosabb kockázatokra való felkészültséget az Unión belül. Az intézkedés léptéke vagy hatásai miatt ez a cél uniós szinten jobban megvalósítható. Ezért az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritási elvnek megfelelően az Unió intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben foglalt arányossági elvnek megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (32) A 2005/89/EK irányelvet hatályon kívül kell helyezni,
- ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. fejezet

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy

E rendelet meghatározza a tagállamok közötti együttműködés szabályait a villamosenergia-válságoknak a szolidaritás és átláthatóság szellemében történő megelőzése, az ilyen válságokra való felkészülés és azok kezelése területén, teljes mértékben tiszteletben tartva a belső villamosenergia-versenypiac követelményeit.

2. cikk

Fogalommeghatározások

1. E rendelet alkalmazásában a villamosenergia-irányelv [javasolt villamosenergia-irányelv] 2. cikkének és a villamosenergia-rendelet [javasolt villamosenergia-rendelet] 2. cikkének fogalommeghatározásai irányadók.
2. Azokon túlmenően a következő fogalommeghatározások is alkalmazandók:
 - a) „a villamosenergia-ellátás biztonsága”: a villamosenergia-rendszer azon képessége, hogy biztosítsa a villamos energia megszakítás nélkül és egyértelműen meghatározott teljesítményszinten való szolgáltatását a felhasználók részére;
 - b) „villamosenergia-válság”: a jelentős villamosenergia-hiány állapota vagy az az állapot, amikor a villamos energiát nem lehet eljuttatni a végfelhasználókhoz, és ami lehet fennálló vagy fenyegető;
 - c) „egyidejű válság”: olyan villamosenergia-válság, amely egyidejűleg egynél több tagállamot érint;

- d) „válságkezelő vagy válságkezelő csoport”: az a személy vagy személyek csoportja vagy intézmény, akinek/amelynek feladata, hogy kapcsolattartóként járjon el és villamosenergia-válság során összehangolja az információ-áramlást;
- e) „nem piaci intézkedés”: olyan kínálat- vagy kereslet-oldali intézkedés, amely eltér a piaci szabályoktól vagy a kereskedelmi szerződésektől a villamosenergia-válság enyhítése céljából;
- f) „régión”: azon tagállamok csoportja, amelyek ugyanahhoz, a *villamosenergia-rendelet* [javasolt *villamosenergia-rendelet*] 33. cikke alapján létrehozott a regionális operatív központhoz tartoznak.

3. cikk

Illetékes hatóság

- (1) Amint lehet, de legkésőbb [OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított három hónapon belül] minden tagállam kijelöl egy nemzeti kormányzati vagy szabályozó hatóságot illetékes hatóságként, amely ellátja az e rendeletben meghatározott feladatokat. Az illetékes hatóságok e rendelet végrehajtása érdekében együttműködnek egymással.
- (2) A kijelölést követően a tagállamok késedelem nélkül értesítik a Bizottságot az illetékes hatóság nevééről és kapcsolattartási adatairól.

II. fejezet

Kockázatértékelés

4. cikk

Ellátásbiztonsági értékelések

A tagállamok biztosítják, hogy a villamosenergia-ellátás biztonságára vonatkozó minden kockázatot értékeljenek az e rendeletben és a *villamosenergia-rendelet* [javasolt *villamosenergia-rendelet*] 18. cikkében meghatározott szabályok szerint. Ennek érdekében együttműködnek az ENTSO-E-vel és a regionális operatív központokkal.

5. cikk

A villamosenergia-válság forgatókönyveinek azonosítására szolgáló regionális szintű módszertan

- (1) [OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított két hónapon belül] az ENTSO-E javaslatot nyújt be az Ügynökségnek a legrelevánsabb villamosenergiaválság-forgatókönyvek azonosítására szolgáló regionális szintű módszertanra.
- (2) A válságforgatókönyveket legalább az alábbi kockázatok alapján kell azonosítani:
 - a) ritka és szélsőséges természeti veszélyek;
 - b) az N-1 biztonsági jellemzőn túlmutató véletlen veszélyek;
 - c) következményi veszélyek, beleértve a tüzelőanyaghiányt;
 - d) rosszindulatú támadások.
- (3) A javasolt módszertannak tartalmaznia kell legalább a következő elemeket:

- a) valamennyi nemzeti és regionális körülmény figyelembevétele;
- b) határon átnyúló kockázatok egymásra hatása és korrelációja;
- c) egyidejűválság-forgatókönyvek szimulációja;
- d) kockázatok rangsorolása a hatásuk és valószínűségük alapján.

A földgázellátás megszakadása kockázatának a kockázatok (2) bekezdés (c) pontja szerinti vizsgálata körében való figyelembevétele során az ENTSO-E felhasználja a Gázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata által a *földgáz-ellátásbiztonsági rendelet* [javasolt földgáz-ellátásbiztonsági rendelet] 6.cikkének (6) bekezdése szerint kidolgozott földgázellátási és infrastruktúra-megszakadási forgatókönyveket.

- (4) A javasolt forgatókönyv benyújtása előtt az ENTSO-E konzultációt folytat legalább az ipari és fogyasztói szervezetekkel, az elosztási rendszer-üzemeltetőkkel, a nemzeti szabályozó hatóságokkal és egyéb nemzeti hatóságokkal. Az ENTSO-E a konzultáció eredményeit megfelelően figyelembe veszi.
- (5) Az Ügynökség a javasolt módszertan kézhezvételétől számított 2 hónapon belül jóváhagyja a javaslatot vagy módosítja azt. Az utóbbi esetben egyeztet az ENTSO-E-vel a módosított változat elfogadása előtt, és közzéteszi azt a honlapján.
- (6) Az ENTSO-E a módszertant rendszeresen frissíti és fejleszti az (1)–(5) bekezdéseknek megfelelően. Az Ügynökség vagy a Bizottság megfelelő indokolással kérhet ilyen frissítést vagy javítást. Az ENTSO-E a kéréstől számított hat hónapon belül benyújtja az Ügynökségnek a javasolt változtatások tervezetét. Az Ügynökség a tervezet kézhezvételétől számított két hónapon belül módosítja vagy jóváhagyja a változtatásokat, és közzéteszi azokat a honlapján.

6. cikk

A villamosenergia-válság forgatókönyveinek azonosítása regionális szinten

- (1) [OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított tíz hónapon belül] és az 5. cikk szerint elfogadott módszertan alapján az ENTSO-E azonosítja a legrelevánsabb villamosenergiaválság-forgatókönyveket az egyes régiókban. A regionális válságforgatókönyvek azonosításához kapcsolódó feladatokat a regionális operatív központokra delegálhat.
- (2) Az ENTSO-E az azonosított regionális villamosenergiaválság-forgatókönyveket egyeztetésre megküldi a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak.
- (3) Az ENTSO-E a forgatókönyveket háromévente frissíti, kivéve, ha a körülmények gyakoribb frissítést indokolnak.

7. cikk

A villamosenergia-válság forgatókönyveinek azonosítása nemzeti szinten

- (1) [OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított tíz hónapon belül] a tagállamok nemzeti szinten azonosítják a legrelevánsabb villamosenergiaválság-forgatókönyveket.
- (2) A válságforgatókönyveket legalább az 5. cikk (2) bekezdésében hivatkozott kockázatok alapján kell azonosítani, és azoknak összhangban kell lenniük a 6. cikk szerint azonosított regionális forgatókönyvekkel. A tagállamok a forgatókönyveket háromévente frissítik, kivéve, ha a körülmények gyakoribb frissítést indokolnak.

- (3) *OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított tíz hónapon belül*] a tagállam tájékoztatja a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot és a Bizottságot azokról a lehetséges kockázatokról, amiket az ellátásbiztonság szempontjából releváns infrastruktúra tulajdonlásával kapcsolatban lát, továbbá az ilyen kockázatok megelőzése és enyhítése érdekében tett intézkedésekről, megjelölve, hogy az ilyen intézkedések miért tekinthetők szükségesnek és arányosnak.

8. cikk

Rövid távú megfelelés-értékelések módszertana

- (1) *[OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított két hónapon belül]* az ENTSO-E javaslatot nyújt be az Ügynökségnek a rövid távú megfelelés-értékelésre vonatkozó módszertanra, azaz a szezonális megfelelés, valamint a heti előzetestől a napon belüli időtartamig terjedő megfelelés értékelésére, ami legalább a következőkre terjed ki:
- a) az olyan bemenetek bizonytalansága, mint az átviteli kapacitáskiesés valószínűsége, az erőművek nem tervezett üzemszünetének valószínűsége, szélsőséges időjárási körülmények, a kereslet ingadozása és a megújuló energiaforrásokból származó energiatermelés ingadozása;
 - b) kritikus helyzet bekövetkezésének valószínűsége;
 - c) egyidejű válság bekövetkezésének valószínűsége.
- A módszertan kiterjed a valószínűségi megközelítésre és figyelembe veszi a regionális és uniós összefüggéseket, beleértve a lehetséges mértékben az Unió szinkronterületén belül levő nem uniós országokat.
- (2) A javasolt forgatókönyv benyújtása előtt az ENTSO-E konzultációt folytat legalább az ipari és fogyasztói szervezetekkel, az elosztásrendszer-üzemeltetőkkel, a nemzeti szabályozó hatóságokkal és egyéb nemzeti hatóságokkal. Az ENTSO-E a konzultáció eredményeit megfelelően figyelembe veszi.
- (3) Az Ügynökség a javasolt módszertan kézhezvételétől számított 2 hónapon belül jóváhagyja a javaslatot vagy módosítja azt. Az utóbbi esetben egyeztet az ENTSO-E-vel a módosított változat elfogadása előtt, és közzéteszi azt a honlapján.
- (4) Az ENTSO-E a módszertant rendszeresen frissíti és fejleszti az (1)–(3) bekezdéseknek megfelelően. Az Ügynökség vagy a Bizottság megfelelő indokolással kérhet ilyen frissítést vagy javítást. Az ENTSO-E a kéréstől számított hat hónapon belül benyújtja az Ügynökségnek a javasolt változtatások tervezetét. Az Ügynökség a tervezet kézhezvételétől számított két hónapon belül módosítja vagy jóváhagyja a változtatásokat, és közzéteszi azokat a honlapján.

9. cikk

Rövid távú megfelelés-értékelések

- (1) Minden rövid távú megfelelés-értékelést a 8. cikk szerint kidolgozott módszertannak megfelelően kell elvégezni.
- (2) Az ENTSO-E szezonális megfelelés-értékelést végez a 8. cikk szerint kidolgozott módszertannak megfelelően. Az eredményeket a téli kitekintés esetén minden év december 1-jéig, a nyári kitekintés esetén június 1-ig közzéteszi. A kitekintésekhez kapcsolódó feladatokat a regionális operatív központokra delegálhat. A

kitekintéseket bemutatja a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak, amely adott esetben ajánlásokat tehet az eredményekre.

- (3) A regionális operatív központok végzik a heti előzetestől a napon belüli időtartamig a megfelelőség-értékeléseket a 8. cikk szerint elfogadott módszertan alapján.

III. fejezet

Kockázatokra való felkészülési terv

10. cikk

Kockázatokra való felkészülési tervek létrehozása

- (1) A 6. és 7. cikkek szerint azonosított regionális és nemzeti villamosenergiaválság-forgatókönyvek alapján minden tagállam illetékes hatósága kockázatokra való felkészülési tervet hoz létre a villamosenergia- és földgázipari vállalkozásokkal, a lakossági és az ipari villamosenergia-fogyasztók érdekeit képviselő érintett szervezetekkel és a nemzeti szabályozó hatósággal (amennyiben nem az az illetékes hatóság) folytatott konzultációt követően.
- (2) A tervnek tartalmaznia kell a 11. és 12. cikkek szerint meghatározott nemzeti intézkedéseket és regionális intézkedéseket. A 15. cikk sérelme nélkül, a villamosenergia-válsághelyzetek megelőzése, az azokra való felkészülés és azok kezelése érdekében megtett vagy tervezett minden intézkedésnek teljes mértékben meg kell felelnie a belső villamosenergia-piacot és a rendszerüzemeltetést szabályozó rendelkezéseknek. Az intézkedéseknek egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, arányosnak és megkülönböztetésmentesnek kell lenniük.
- (3) A tervet a mellékletben foglalt sablonnak megfelelően kell kidolgozni. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 19. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el e sablon módosítása céljából.
- (4) A terv elfogadása előtt az illetékes hatóság a tervezetet egyeztetésre benyújtja az érintett régióban levő többi tagállam illetékes hatóságának és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak.
- (5) A terv tervezetének benyújtásától számított három hónapon belül a régióban levő többi tagállam illetékes hatóságai és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport áttekintik a tervezetet és ajánlásokat bocsáthatnak ki.
- (6) A terv tervezetének benyújtásától számított hat hónapon belül az érintett tagállam elfogadja a tervet, megfelelően figyelembe véve a konzultáció eredményeit és a többi tagállam illetékes hatóságai és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport ajánlásait. Az érintett tagállam az elfogadott tervet késedelem nélkül megküldi a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak.
- (7) A tagállamok közzéteszik a terveket, miközben biztosítják az érzékeny információk, különösen a rosszhindulatú támadások megelőzésére és enyhítésére vonatkozó intézkedésekre vonatkozó információk bizalmosságának megőrzését.
- (8) A tagállamok az első tervet legkésőbb [OPOCE írja be a pontos dátumot: e rendelet hatálybalépésétől számított két éven belül] elfogadják és közzéteszik. A tagállamok a terveket háromévente frissítik, kivéve, ha a körülmények gyakoribb frissítést indokolnak.

11. cikk

A kockázatokra való felkészülési terv tartalma a nemzeti intézkedések tekintetében

- (1) Minden terv intézkedéseket tartalmaz a 6. és 7. cikkek szerinti azonosított villamosenergia-válsághelyzetek megelőzése, az azokra való felkészülés és azok kezelése érdekében megtett vagy tervezett intézkedésről. A terv legalább:
 - a) tartalmazza az érintett tagállamra és régióra a 6. és 7. cikkek szerint azonosított villamosenergiaválság- forgatókönyveket;
 - b) meghatározza az illetékes hatóság szerepét és feladatkörét;
 - c) leírja a 6. és 7. cikkek szerint azonosított kockázatok megelőzésére, az azokra való felkészülésre és azok kezelésére kialakított intézkedéseket;
 - d) kijelöli a nemzeti válságkezelőt vagy a válságkezelő csoportot, és meg kell határoznia a szerepét;
 - e) létrehozza a villamosenergia-válsághelyzetek esetén követendő részletes eljárásokat, beleértve az információ-áramlásra vonatkozó kapcsolódó mechanizmusokat;
 - f) azonosítja a piaci alapú intézkedések hozzájárulását a villamosenergia-válsághelyzetek leküzdéséhez;
 - g) azonosítja a lehetséges nem piaci intézkedéseket villamosenergia-válsághelyzet esetén, meghatározva a kiváltó eseményt, a végrehajtásuk feltételeit és eljárásait, és feltüntetve, hogyan felelnek meg a 15. cikkben írt követelményeknek;
 - h) részletes terheléscsökkentési tervet ad meg, ami tartalmazza, hogy a terheléseket mikor kell csökkenteni, milyen körülmények között és milyen terhelési értékeket kell csökkenteni. A terv meghatározza, hogy mely villamosenergia-felhasználók részesülnek különleges védelemben a lekapcsolással szemben, és megadja az ilyen védelem indokát, különösen a közbiztonságra és a személyi biztonságra tekintettel;
 - i) leírja, hogy milyen mechanizmusokat alkalmaznak arra, hogy a nyilvánosságot tájékoztassák a mindenkor villamosenergia-válságról.
- (2) Minden nemzeti intézkedésnek teljes mértékben figyelembe kell vennie a 12. cikk szerint elfogadott nemzeti intézkedéseket, és a nemzeti intézkedések nem veszélyeztethetik a többi tagállam vagy az Unió mint egész villamosenergia-ellátásának biztonságát.

12. cikk

A kockázatokra való felkészülési terv tartalma a regionálisan összehangolt intézkedések tekintetében

- (1) A 11. cikkben felsorolt intézkedéseken túlmenően minden egyes tagállam terve tartalmaz regionális intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a határon átnyúló hatású válsághelyzeteket megfelelően megelőzik és kezelik. Az ilyen intézkedésekről az érintett régió belül kell megállapodni, és azoknak legalább a következőket kell tartalmaznia:
 - a) regionális válságkezelő vagy válságkezelő csoport kijelölése;
 - b) információ-megosztási és együttműködési mechanizmusok a régió belül;

- c) a válság hatását enyhítő intézkedések, beleértve az egyidejű válságot. A tervek tartalmaznak továbbá regionális terheléscsökkentési terveket és a kölcsönös segítségnyújtásra vonatkozó műszaki, jogi és pénzügyi megállapodásokat annak biztosítására, hogy a villamos energia eljusson oda, ahol a leginkább szükség van rá, és ez optimális módon történjen. Az ilyen megállapodások többek között tartalmazzák a segítségnyújtás kiváltó eseményét, a számítási képletet vagy összeget, a fizető és a kapó feleket, valamint az egyeztetési szabályokat;
 - d) a tervek éves tesztelésének elvégzésére vonatkozó eljárások.
- (2) A tervben foglalt regionális intézkedésekről a régióban érintett tagállamok illetékes hatóságai állapotnak meg. A terv elfogadására vagy frissítésére vonatkozó határidő előtt legalább nyolc hónappal az illetékes hatóságok beszámolnak az elért megállapodásokról a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak. Ha az érintett illetékes hatóságok nem tudtak megállapodásra jutni, az ilyen nézeteltérés okairól tájékoztatják a Bizottságot. Ebben az esetben a Bizottság felkérheti az Ügynökséget, hogy az ENTSO-E-vel egyeztetve mozdítsa elő a megállapodás megkötését.
- (3) Az egyes régiók illetékes hatóságai – a regionális operatív központokkal együttműködve és az érintett érdekelt felek bevonásával – éves válságszimulációt tartanak különösen az (1) bekezdés b) pontjában hivatkozott kommunikációs mechanizmusok tesztelésére.

IV. fejezet

A villamosenergia-válsághelyzetek kezelése

13. cikk

Korai figyelmeztetés és a válság kihirdetése

- (1) Amennyiben a szezonális megfelelőségi kitekintés vagy egyéb forrás konkrét, komoly és megbízható információt tartalmaz arról, hogy olyan esemény következhet be, amely feltehetően a villamosenergia-ellátási helyzet jelentős romlását okozza egy tagállamban, az adott tagállam illetékes hatósága indokolatlan késedelem nélkül korai figyelmeztetést ad a Bizottságnak és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak. A figyelmeztetés információt tartalmaz a romlás okairól, a villamosenergia-válság megelőzése érdekében tett vagy tervezett intézkedésekről, és arról, hogy esetleg szükség van-e más tagállamok segítségére. A tájékoztatás tartalmazza az intézkedések lehetséges hatásait a belső villamosenergia-piacra, beleértve más tagállamok piacait.
- (2) Amennyiben az érintett tagállam illetékes hatósága villamosenergia-válsághelyzettel szembesül, köteles a villamosenergia-válsághelyzetet kihirdetni és indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatni a szomszédos tagállamok illetékes hatóságait és a Bizottságot. Tájékoztatja őket a villamosenergia-válság kihirdetésének okairól, az enyhítésére megtett és tervezett intézkedésekről, továbbá arról, hogy szükség lehet-e más tagállamok segítségére.
- (3) Abban az esetben, ha a tájékoztatás elégtelennek bizonyul, a Bizottság további információkat kérhet az érintett tagállamtól.
- (4) Amennyiben az illetékes hatóság korai figyelmeztetést ad ki vagy villamosenergia-válságot hirdet ki, a kockázatokra való felkészülési tervben meghatározott intézkedéseket a lehető legteljesebb mértékben követni kell.

14. cikk

Együttműködés és segítségnyújtás

- (1) A tagállamok a szolidaritás szellemében kötelesek eljárni és együttműködni a villamosenergia-válsághelyzetekre való felkészülés és azok kezelése során annak biztosítására, hogy a villamos energia eljusson oda, ahol arra a leginkább szükség van, figyelemmel a közbiztonság és a személyi biztonság megvédésére.
- (2) Szükség esetén és ha lehetséges, a tagállamok egyéb segítséget is felajánlhatnak a villamosenergia-válsághelyzet megelőzéséhez vagy enyhítéséhez. Az ilyen segítségnyújtásért ellenszolgáltatás jár.

15. cikk

A piaci szabályok tiszteletben tartása

- (1) A villamosenergia-válsághelyzetek megelőzése vagy enyhítése érdekében megtett intézkedéseknek meg kell felelnie a belső villamosenergia-piacot és a rendszerüzemeltetést szabályozó rendelkezéseknek.
- (2) Nem piaci intézkedések válsághelyzetben csak akkor alkalmazhatók, ha a piac által biztosított minden lehetőséget már kimerítettek. Azok nem torzíthatják indokolatlanul a versenyt és nem akadályozhatják a belső piac hatékony működését. A nem piaci intézkedéseknek szükségesnek, arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és átmenetinek kell lennie.
- (3) Ügyletek korlátozása, beleértve a már allokált több zónát érintő kapacitás korlátozását, a kapacitás-allokáció céljából több zónát érintő kapacitás rendelkezésre bocsátásának korlátozását vagy menetrendek megadásának korlátozását, csak a *villamosenergia-rendelet* [javasolt *villamosenergia-rendelet*] 14. cikk (2) bekezdésében rögzített szabályokkal és az ezen rendelkezés végrehajtására elfogadott szabályokkal kezdeményezhető.

V. fejezet

Értékelés és figyelemmel kísérés

16. cikk

Utólagos értékelés

- (1) A lehető leghamarabb, de mindenképpen a villamosenergia-válsághelyzet kihirdetését követő hat héten belül, az érintett illetékes hatóságok – a saját nemzeti szabályozó hatóságukkal (ahol nem az az illetékes hatóság) egyeztetve – értékelő jelentést küldenek a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak és a Bizottságnak.
- (2) A jelentés legalább az alábbiakat tartalmazza:
 - a) a válságot kiváltó esemény leírása;
 - b) a megtett megelőző, előkészítő és enyhítő intézkedések leírása, továbbá azok arányosságának és hatékonyságának értékelése;
 - c) a megtett intézkedések határon átnyúló hatásának értékelése;
 - d) beszámoló a szomszédos tagállamoknak és nem uniós országoknak nyújtott, illetve azoktól kapott segítségről;
 - e) a villamosenergia-válság gazdasági hatása és a megtett intézkedéseknek a villamosenergia-ágazatra gyakorolt hatása, különösen a nem szolgáltatott

energia mennyisége és a kézi kereslet-lekapcsolás szintje (benne az önkéntes és a kényszerített kereslet-lekapcsolás összehasonlítása);

- f) a kockázatokra való felkészülési terv esetleges javításai vagy javasolt javításai.
- (3) Abban az esetben, ha a jelentésben szereplő információk elégtelennek bizonyulnak, villamosenergia-ügyi koordinációs csoport és a Bizottság további információkat kérhet az érintett tagállamtól.
- (4) Az érintett illetékes hatóságok az értékelés eredményeit bemutatják a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak.

17. cikk

A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport által végzett figyelemmel kísérés

- (1) Az e rendeletben meghatározott egyéb konkrét feladatain túlmenően a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport megvitatja és megvizsgálja:
- a) az ENTSO-E által készített 10 éves villamos energia hálózatfejlesztés terv eredményeit;
 - b) a 10. cikkben hivatkozott eljárás szerint a tagállamok által elfogadott kockázatokra való felkészülési tervek következetességét;
 - c) *a villamosenergia-rendelet [javasolt villamosenergia-rendelet] 19. cikkének (3) bekezdésében* említett, az ENTSO-E által készített európai erőforrás megfelelőségi értékelések eredményeit;
 - d) a tagállamok teljesítményét az ellátásbiztonság területén, figyelembe véve legalább az európai erőforrás megfelelőség-értékelésben számított mutatószámokat, azaz a várhatóan nem szolgáltatott villamos energiát (EENS) és a várt terhelésvesztést (LOLE);
 - e) a 9. cikkben említett szezonális kitekintések eredményét;
 - f) a 7. cikk (3) bekezdése szerint a tagállamoktól kapott információt;
 - g) a 16. cikkben említett utólagos értékelő jelentések eredményeit.
- (2) A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport az (1) bekezdésben említett témákkal kapcsolatban a tagállamoknak ajánlásokat adhat, amelyeket azoknak messzemenően figyelembe kell venniük.

VI. fejezet

Záró rendelkezések

18. cikk

Együttműködés az Energiaközösség szerződő feleivel

A tagállamokat és az Energiaközösség szerződő feleit felkérjük, hogy szorosan működjenek együtt a villamosenergia-válsághelyzetek azonosításának folyamatában és a kockázatokra való felkészülési tervel létrehozásában, hogy ne tegyenek olyan intézkedéseket, amelyek veszélyeztethetik a tagállamok, a szerződő felek vagy az Unió ellátásbiztonságát. E tekintetben az Energiaközösség szerződő felei a Bizottság meghívására részt vehetnek a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportban minden olyan ügy tekintetében, amelyben érintettek.

19. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás gyakorlásának feltételeit ez a cikk határozza meg.
- (2) A 10. cikk (3) bekezdésében említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadásának hatáskörét az [OPOCE írja be e rendelet hatálybalépésének napját] követően határozatlan időre a Bizottságra kell ruházni.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 10. cikk (3) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel³⁰.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
- (6) A 10. cikk (3) bekezdése értelmében elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek vagy a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül az Európai Parlament vagy a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően az Európai Parlament vagy a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

20. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 2005/89/EK irányelv hatályát veszti.

21. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő kihirdetésének napját követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.
Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

³⁰ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.